

# ZAUSTAVIMO GOVOR MRŽNJE NA INTERNETU

Edukativna brošura za mlade ljude



**Forum mladi i neformalna edukacija (Forum MNE)**

Adresa: Bratstva i jedinstva 4, 81 000 Podgorica

Kontakt telefon/faks: + 382 20 602 710

Email adresa: [montenegro@forum-mne.com](mailto:montenegro@forum-mne.com)

Web sajt: [www.forum-mne.com](http://www.forum-mne.com)



**Forum MNE**



Britanska ambasada  
Podgorica

## Definicija govora mržnje na internetu?

U Crnoj Gori ne postoji definicija govora mržnje na internetu. Međutim, Crna Gora je ratifikovala **Dodatni protokol uz Konvenciju o računarskom kriminalu koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema** 2010. godine. Član 370 Krivičnog zakonika Crne Gore zabranjuje u stavu 1 javno podsticanje na nasilje ili mržnju prema grupi ili članu grupe koja je određena na osnovu rase, boje kože, religije, porijekla, državne ili nacionalne pripadnosti i za to određuje kaznu šest meseci do pet godina zatvora. U stavu 3 člana 443 (**Rasna i druga diskriminacija**) Krivičnog zakonika zabranjuje se širenje ideje o superiornosti jedne rase nad drugom ili propagiranje rasne mržnje ili podsticanje na rasnu diskriminaciju i za to krivično djelo određuje se kazna od tri mjeseca do tri godine zatvora.

## Koje korake treba da preduzmem ako sam svjedok ili žrtva govora mržnje na internetu?

Često se postavlja pitanje da li bi suzbijanju govora mržnje na internetu pomoglo ako bismo imali zakonska rješenja? Vrlo je teško napraviti granicu – i to predstavlja konstantnu debatu – između slobode govora i govora mržnje na internetu. Crna Gora nema zakonsku regulativu kad je u pitanju govor mržnje na internetu. Sve i da je ima, to nije dovoljno i moraju da se postave i obezbijede drugačiji načini za suzbijanje ovoga problema. Ovo je problem koji iz dana u dana u sve većoj ekspanziji, budući da je i internet u sve većoj ekspanziji u Crnoj Gori.

Svi mogu da utiču na suzbijanje ovoga problema, jer i mali koraci prave promjene. Evo nekoliko prijedloga kako možete preventivno da utičete da se govor mržnje na internetu smanji:

- **Uvijek koristite svoje pravo ime** – ne krijte se iza lažnih profila;
- Prije nego što postavite komentar ili podijelite nešto, **dobro razmislite da li će to nekoga uvrijediti** ili da li će izazvati mržnju i netrpeljivost prema nekoj grupaciji;
- **Uvijek prijavite administratoru** ako primijetite slučajeve govora mržnje na internetu, jer ćete tako, makar malo, doprinijeti da se ovaj problem suzbije.

## Koji su zakonski koraci u slučaju da problem eskalira?

Pored gore navedenih koraka koje možete sami da napravite u svakodnevnom „online životu“, postoje i koraci koje treba da napravite u slučaju da ne pomaže ništa što ste sami uradili.

Kako Crna Gora nema zakonskih rješenja kad je u pitanju govor mržnje na internetu, to je vrlo teško bilo doći do nekih konkretnijih informacija koje bi dale odgovor na gore postavljeno pitanje. Iz odgovora koje smo dobili od relevantnih crnogorskih institucija, uspjeli smo da dođemo samo do jednog koraka koji predlaže Uprava policije, a to je da slučaj treba:

## Odmah prijaviti – podnijeti krivičnu prijavu najbližoj policijskoj organizacionoj jedinici, tj. područnoj jedinici ili ispostavi

Nakon ovoga, službenici policije postupaju po prijavi u skladu sa svojim ovlaštenjima i u saradnji s tužilaštvom. Takođe, Uprava policije ima sistematizovanu liniju rada borba protiv kompjuterskog kriminala, pod kojom se podvodi i govor mržnje na internetu.

## Kampanja Savjeta Evrope

Kampanja Suzbijanje govora mržnje na internetu je projekat Savjeta Evrope koji se realizuje u skoro svim zemljama članicama. Cilj projekta je suzbijanje rasizma i diskriminacije na internetu kroz obučavanje mladih ljudi i omladinskih organizacija. Mladi ljudi dobijaju znanja i vještine koje su im potrebne kako bi prepoznali i efikasno se borili protiv govora mržnje na internetu. Centralni dio projekta je filozofija da je on-line prostor javni prostor i da **ljudska prava** važe i u tom prostoru kao što važe u svakoj drugoj sferi života.

Evropska kampanja je prilagođena nacionalnim okvirima i kreiraju se **nacionalne kampanje** s ciljem da se ova ideja i kampanja približe što više mladim ljudima. Ove nacionalne kampanje, između ostaloga, za cilj imaju da skrenu pažnju vlastima na ovaj problem i potrebu da se što prije nešto preduzme po ovom pitanju. Kampanja je pozitivna i ima proaktivnu poruku – kampanja za slobodu izražavanja na internetu, ali s jasnom porukom protiv svih oblika rasizma i diskriminacije. U cijelu kampanju su uključene grupe mladih ljudi koji su meta govora mržnje – izbjeglice, osobe koje traže azil, pripadnici islamske vjeroispovijesti, LGBT populacija i Romi. Takođe, mladi blogeri imaju posebno mjesto i centralnu ulogu u pripremi on-line kampanje. Više o kampanji možete da saznate na <http://www.nohatespeechmovement.org/>.

## Forum MNE (Forum mladi i neformalna edukacija)

Do sada, uz finansijsku podršku Ambasade Ujedinjenog kraljevstva i Evropske omladinske fondacije, Forum MNE je, u partnerstvu s Upravom za mlade i sport i Savjetom Evrope, sproveo niz aktivnosti koje su za cilj imale povećanje informisanosti građana i vlasti o važnosti ovoga problema i posljedicama koje ima.

S tim u vezi, **Forum MNE** je realizovao radionicu s istomenom temom za 20 učesnika i učesnica iz Crne Gore. Kao rezultat rada, kreirana je online platforma koja nudi informacije o kampanji na evropskom i nacionalnom nivou – [www.forum-mne.com/nohatespeech/](http://www.forum-mne.com/nohatespeech/)

Takođe, Forum MNE i Uprava za mlade i sport su 2014. godine realizovali regionalnu konferenciju u Budvi pod nazivom *Suzbijanje govora mržnje na internetu* koja je okupila sve regionalne aktere kampanje.

Forum MNE je, uz podršku Uprave za mlade i sport, uradio prevod priručnika *Bookmarks – borba protiv govora mržnje na internetu kroz obrazovanje za ljudska prava*. Budući da prevod priručnika nije urađen ni na jednom od regionalnih jezika, to je Crna Gora odlučila da uradi prvi zvanični prevod na naš jezik.